

"Eğer desen: Ne için ehl-i küfür ve dalâlet dünyada ehl-i hidayete galip oluyor?" sorusunun cevabını nasıl anlamalıyız? Ehl-i hidayet fani şeylere ehl-i küfür gibi bakamayacağından, ehl-i küfre hiçbir zaman galip gelemeyecektir şeklinde yorumlanabilir m

Bu önerme fasit bir önerme olduğu için, bu önermeye mebni olan hüküm de doğal olarak fasit ve yanlış oluyor. Zira ehl-i küfrün ehl-i imana galip gelmesi tek sebep ve tek faktör ile izah edilmez ve edilemez. Bahsedilen faktör çok faktörlerden sadece birisidir.

Üstad Hazretleri başka yerlerde mağlubiyetin sebeplerini çok ikna edici bir şekilde izah ediyor. Bu sebepleri maddeler halinde izah etmeye çalışalım:

"Hakikat-i İslâmiyetin kuvveti nispetinde, Müslümanlar o kuvvete göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor. Ve ehl-i İslâmın hakikat-i İslâmiyede zaafiyeti derecesinde tevahhuş ettiklerini, vahşete ve tedennîye düştüklerini ve hercümerc içinde belâlara, mağlûbiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor. Sair dinler ise bilâkistir..."(1)

"Hem tarih şahittir ki, ehl-i İslâm ne vakit dinine tam temessük etmişse, o zamana nisbeten terakki etmiş; ne vakit salâbeti terk etmişse, tedennî etmiş. Hıristiyanlık ise bilâkistir. Bu da mühim bir fark-ı esasîden neş'et etmiş..."(2)

Üstad Hazretleri bu iki paragrafta geri kalma sebebimiz olarak İslam'dan uzaklaşmamızı gösteriyor. Müslümanlar ne zaman Kur'an ve Sünnete sınımsız yapışmış ise o zaman medeniyetin ve terakkinin en üst seviyesine çıkmışlar; ne zaman Kur'an ve sünneti terk etmişler ise geri kalıp medeniyetten uzaklaşmışlar diyor.

"Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilâftır. Bu üç düşmana karşı san'at, marifet, ittifak silâhiyle cihad edeceğiz. Ve bizi bir cihette

---

teyakkuza ve terakkiye sevk eden hakikî kardeşlerimiz Türklerle ve komşularımızla dost olup el ele vereceğiz. Zira husumette fenalık var, husumete vaktimiz yoktur."(3)

"Ey divane baş ve bozuk kalb! Zanneder misin ki Müslümanlar dünyayı sevmiyorlar veyahut düşünmüyorlar ki fakr-ı hale düşmüşler; ve ikaza muhtaçtırlar, tâ ki dünyadan hissesini unutmasınlar? Zannın yanlıştır, tahminin hatadır. Belki hırs şiddetlenmiş; onun için fakr-ı hale düşüyorlar. Çünkü mü'minde hırs sebab-i hasârettir ve sefalettir. "*Hırs, hasaret ve muvaffakiyetsizliğin sebebidir.*" durub-u emsal hükmüne geçmiştir."

"Âyâ, zanneder misin, bu milletin fakr-ı hali dinden gelen bir zühd ve terk-i dünyadan gelen bir tembellikten neş'et ediyor? Bu zanda hata ediyorsun. Acaba görmüyor musun ki, Çin ve Hintteki Mecusî ve Berâhime ve Afrika'daki zenciler gibi, Avrupa'nın tasallutu altına giren milletler bizden daha fakirdirler? Hem görmüyor musun ki, zarurî kuttan ziyade Müslümanların elinde bırakılmıyor? Ya Avrupa kâfir zalimleri veya Asya münafıkları, desiseleriyle ya çalar veya gasp ediyor."

"İşte bu esaslara binaen, ehl-i İslâm dünyaya ve hırsa sevk etmeye ve teşvik etmeye muhtaç değildirler. Terakkiyat ve âsâyişler bununla temin edilmez. Belki mesailerinin tanzimine ve mâbeynlerindeki emniyetin tesisine ve teavün düsturunun teshiline muhtaçtırlar. Bu ihtiyaç da, dinin evâmîr-i kudsiyesiyle ve takvâ ve salâbet-i diniye ile olur."(4)

Buradaki paragraflarda ise geri kalış sebeplerimizin teknik boyutu izah ediliyor. Geri kalmamızın en önemli sebeplerden birisi, kainattaki sebeplere ve sebeplerdeki tertibe tam riayet etmememizdir. Yani Müslümanlar Kur'an ahlakından uzak kalmalarının neticesi olarak hırslandıkları için, kısa yoldan sebeplere ve sebepler arasındaki tertiplere uymadan, hırs ile zengin olma yollarını aramaları neticesinde başarı gösteremiyorlar. Halbuki zenginlik ve terakki ancak sebeplere ve onlardaki tertiplere uymak ile elde edilebilir. Tarlayı ekmeden nasıl mahsul alınamaz ise, sebeplere riayet etmeden de zenginlik ve terakki mümkün değildir.

Diğer bir husus, bizim düşmanımız olan cehalet, zaruret, ihtilâf gibi hastalıklara karşı yeterince san'at, marifet ve ittifak ile cevap veremememizdir. Cehalet eğitim ve öğretim ile zaruret, yani temel ihtiyaçlar ticaret ve sanayileşme ile; ihtilaf, yani

---

ayrılık ve gayrlıklar da ancak İslam kardeşliği ile çözümlenebilir. İşte biz bunları yeterince tatbik edemediğimiz için zayıf ve fakir kalmışız. Bazı zındık ve dinsizlerin iddia ettiği gibi İslam yüzünden geri kalmamışız. Bilakis İslam'dan uzak kaldığımız için geri kalmışız.

"İşte o tedennînin mühim bir sebebi: Bazı rüesâ ile haksız olarak millete fedakârlık iddia eden sahtekâr hamiyet-furuşlar veya velâyeti dâvâ eden ehliyetsiz bazı müteşeyyihlerdir. Fakat, sünnet-i seniye muhalif olan bu sünnet-i seyyie, yine istibdadın seyyiatındandır."(5)

Bizim toplum ve millet olarak geri kalmamızın sebeplerinden birisi de maddi veya manevi olarak başımızda bulunan reis ve şeyhlerin liyakatsiz ve baskıcı tutumlarla milletin güç ve enerjilerini boş yere heba etmeleridir. Onların fedakarlık ve milli gayret diye iddia ettikleri şeyler fedakarlık ve gayret değil, sahtekarlık ve şahsi benliklerini tatmin etmektir. Şahsını ihya etmekte ve benliğini tatmin etmek yolunda milleti kullanıyorlar. Halbuki onlara körü körüne teslim olmak, şuursuzca onları taklit etmek sünnet-i seniye değil sünnet-i seyyiedir. Yani Allah Resulü'nün (asm) güzel yolu değil, şeytanın çirkin bir yoludur. Bütün bu çirkinlik ve suistimallerin temelinde de istibdat ve baskıcılık hastalığı vardır.

Yani taklit ve taassup, istibdat ve baskıcılığın bir neticesi ve bir sonucudur. Bu sebeple böyle sahtekar reislere ve liyakatsiz ham şeyhlere körü körüne teslim olmamalıyız. Milliyetimizin gayret ve fedakarlıklarını böyle heriflerin kötü emellerine bırakmamalıyız. Bunun en güzel yolu da istibdat ve baskıcı rejimler yerine, cumhuriyet ve demokrasiyi içimizde ve hayatımızda ihya etmektir.

"Şeriat-ı İlâhiye ikidir:

"Biri: Sıfat-ı kelâmdan gelen bir şeriattır ki, beşerin ef'âl-i ihtiyariyesini tanzim eder.

"İkincisi: Sıfat-ı iradeden gelen ve "evâmir-i tekviniye" tesmiye edilen şeriat-ı fitriyedir ki, bütün kâinatta câri olan kavânin-i âdâtullahın muhassalasından ibarettir. Evvelki şeriat nasıl kavânin-i akliyeden ibârettir; tabiat denilen ikinci şeriat dahi, mecmu-u kavânin-i itibariyeden ibarettir. Sıfat-ı kudretin hassası olan tesir ve icada mâlik değillerdir."(6)

Müslümanların maddi açıdan geri kalmasının önemli sebeplerinden birisi de Kur'an

---

ve sünnetten uzak bir hayat yaşamalardır. Üstad'ın **"ihya-i din ile olur şu milletin ihyası"** demesi de bu manayadır.Yani İslam toplumunun dirilmesi dinin toplum içinde dirilmesine bağlıdır.

Halihazırdaki Müslümanlar belki iman bakımından kafirlerden üstündür, lakin ahlak ve sistem olarak kafirlerin gerisinde kalmışlar. Ahlak ve sistem olarak geri kalmamızın sebebi Kur'an ve kainat şeriatına yeterince uyulmamasıdır. Şayet İslam milleti Kur'an'a ve kainat içinde adetullah olarak tabir edilen fitri şeriata tabi olursa, o zaman hem dünyada hem de ahirette bahtiyar olacaktır. Bizim Kur'an gibi ezeli bir rehberimiz varken, başka rehberler aramamız bizi bu hale getirmiştir. "Başkasının yürüyüşünü taklit eden, kendi yürüyüşünü unuttur." tabiri bizi tarif ediyor. Dolayısı ile tespitleriniz isabetlidir.

"Ehl-i hakkın ihtilâfı hakikatsizlikten gelmediği gibi, ehl-i gafletin ittifakı dahi hakikattarıktan değildir. Belki ehl-i dünyanın ve ehl-i siyasetin ve ehl-i mektep gibi hayat-ı içtimaiyenin tabakatına dair birer muayyen vazife ile ve has bir hizmet ile meşgul taifelerin, cemaatlerin ve cemiyetlerin vazifeleri taayyün edip ayrılmış. Ve o vezâif mukabilindeki alacakları maişet noktasındaki maddî ücret ve hubb-u cah ve şan ve şeref noktasında teveccüh-ü nâstan alacakları mânevî ücret taayyün etmiş, ayrılmış. Müzâhame ve münakaşayı ve rekabeti intaç edecek derecede bir iştirak yok. Onun için, bunlar ne kadar fena bir meslekte de gitseler, birbiriyle ittifak edebilirler."

"Amma ehl-i din ve ashab-ı ilim ve erbab-ı tarikat ise, bunların herbirisinin vazifesi umuma baktığı gibi, muaccel ücretleri de taayyün ve tahassus etmediği ve herbirinin makam-ı içtimaide ve teveccüh-ü nâsta ve hüsn-ü kabuldeki hissesi tahassus etmiyor. Bir makama çoklar namzet olur. Maddî ve mânevî herbir ücrete çok eller uzanabilir. O noktadan müzâhame ve rekabet tevellüt edip vifakı nifaka, ittifakı ihtilâfa tebdil eder."(7)

Kafirler dünyada işlerini ve ücretlerini taksim edip tanzim ettiği için, kendi aralarında ihtilafa sebep olacak noktaları bu tedbir ile halletmişler. Tabiri yerinde ise ücret ve menfaatleri kendi aralarında pay etmişler. Bu yüzden kimse rekabet ihtiyacı hissetmiyor.

Ama Müslümanlar içinde böyle bir teşriki mesai ve tanzim işi yoktur. Bir Müslüman için ayrılmış bir ücret, bir pay olmadığı için, hedef ve gayesi muallakta kalıp, umuma bakıyor. Yani potansiyel olarak her şey onun hedefinde gibi oluyor. Böyle olunca da sair dindaşları ile karşı karşıya gelmesi kaçınılmaz hale geliyor.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Hutbe-i Şamiye](#)
- (2) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Yedinci Kısım](#)
- (3) bk. [Divan-ı Harb-i Örfi, İki Mekteb-i Müsibet Şehadetnamesi](#)
- (4) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a, Yedinci Nota](#)
- (5) bk. [Münazarat, Sualler ve cevaplar](#)
- (6) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Nokta](#)
- (7) bk. [Lem'alar, Yirminci Lem'a](#)